

Donderdag 11 maart 1915 – ochtendeditie

Parijs, 10 maart. In België heeft de vijand Nieuwpoort met kanonnen van 42 cm hevig beschoten.

Uit België.

Brussel, 10 maart. De gouverneur-generaal heeft bepaald dat de schoolwet, die leerplicht invoert, en met september in werking zou treden, thans reeds zal worden toegepast.

De verlieslijst van de Engelse strijdkrachten in Frankrijk en België van dinsdag bevat 700 namen, die van woensdag 402.

De economische toestand van België.

Brussel, 7 maart.

Bij het vraagstuk inzake de opheffing van het moratorium stelt de Brusselse Kamer van Koophandel in haar onderzoek voorop, dat sedert het uitbreken van de oorlog belangrijke geldsommen door particulieren zijn opgestapeld. Deze sommen zijn gedurende de afgelopen oorlogsmoanden natuurlijk verminderd tengevolge van de eisen der dagelijkse behoeften; zodoende worden deze reserves uitgeput zonder dat het evenwel mogelijk is ze door vruchten van arbeid aan te vullen, want de huiseigenaars krijgen slechts een deel van hun huurpenningen binnen, de renteniers kunnen de vervallen coupons niet verzilveren, ambtenaren worden niet of slechts gedeeltelijk betaald, enz.

Tezelfdertijd zijn de kassaldo's der banken geslonken door het disconteren van sommige zeer gemakkelijk verhandelbare waarden, door terugbetalingen op deposito's, door voorschotten op enkele onderpanden, door de hulp aan provincies en gemeenten verleend

ter betaling der oorlogsschatting en door de geldelijke tussenkomst ten bate van de steun- en voedingscomités. De ruilmiddelen, welke de nieuwe biljetten bieden, vormen daarnaast slechts voorlopige hulpbronnen, die het later aan te zuiveren tekort nog vergroten. Uit dit alles blijkt, dat na de oorlog het beschikbare geld gering zal zijn en dit leiden zal tot tevoren in onze gewesten ongekende prijzen. Dientengevolge zal het betalen van oude schulden slechts met grote voorzichtigheid kunnen geëist worden.

Maar ook zal het bij de banken beschikbare geld na opheffing van het moratorium beschermd moeten worden, want dit geld zal, voor zover mogelijk tenminste, moeten dienen om handel en nijverheid te doen herleven. Er moet dus tegen gewaakt worden dat zij, die geld op de banken hebben staan, niet in groten getale, na opheffing van het moratorium dit geld komen opvragen, en daartoe zal een onderscheid moeten gemaakt worden, zodat zij slechts in vier termijnen opeisbaar worden, en wel in dezer voege: 25 procent veertien dagen na opheffing van het moratorium, 25 procent drie maanden later, 25 procent terug drie maanden later en 25 procent na de zelfde termijn, zodat men dus in negen en een halve maand zijn deposito terugkrijgt. Bovendien zal voor de laatste drie termijnen veertien dagen van te voren gewaarschuwd moeten worden. Zodoende zullen de banken beschermd kunnen worden tegen overmatig opvragen van geld.

Naast deze beschermende bepalingen ten bate van de kredietinstellingen moeten maatregelen genomen worden ten bate van handels- en nijverheidsondernemingen van particulieren of maatschappijen. De Brusselse Kamer stelt hier voor vijf betaaltermijnen, verdeeld over een vol jaar, waarbij geen verschil zal worden gemaakt tussen gewone en geaccepteerde wissels, aangezien de verplichting om te betalen door de omstandigheden onmogelijk werd gemaakt.

Nu zou het kunnen gebeuren dat personen, welke wissels te betalen hebben door de bijzondere omstandigheden in de onmogelijkheid verkeerden deze op tijd te betalen; talrijke aannemers van openbare werken, huizen die op uitvoer werken, en dergelijke kunnen voor dat geval komen te staan. Tegenover dezen zal het protest met zijn gerechtelijke gevolgen niet toegepast mogen worden, want intrekking der moratoire bepalingen moet geen tijdvak van eindeloze processen openen op een oogenblik, waar de koophandelsrechtbanken de handen toch al vol genoeg zullen hebben.

De Brusselse Kamer zoekt oplossing voor deze moeilijkheid langs de volgende weg. Het recht dat de trekker heeft om te doen protesteren blijft bestaan, maar het protest bestaat uit drie handelingen, namelijk vaststellen van de weigering om te betalen door een deurwaarder, registratie en openlijke bekendmaking, welke laatste twee handelingen van de overheid uitgaan.

De wetgever nu kan de schuldeiser niet beletten de weigering van betaling te doen constateren, maar wel kan hij, als voorlopige maatregel, de registratie, met daaraan verbonden kosten en daaruit voortvloeiende bekendmaking opschorten, want men moet zorgvuldig vermijden dat mensen, wiens krediet door de gebeurtenissen aan het wankelen is gebracht, buiten hun schuld, de gevolgen ondervinden van deze tijdelijk moeilijkheden en hun toekomst in gevaar zien gebracht door een neerdrukkende procedure. Daarop moet dan ook iets anders gevonden worden, want het aanbieden en protesteren van wissels, welke zes maanden in portefeuille zijn gebleven, zou een ware ramp betekenen; deze zondvloed van opgestapelde wissels zou de meest hechte posities tot de ondergang brengen.

Om dit alles te voorkomen zou de Brusselse Kamer het registreren en openbaar maken bij een wet voor een jaar willen doen uitstellen, eerst daarna zouden alle protesten gepubliceerd kunnen worden, met dien verstande evenwel dat, zo de schuldenaar zich daartegen verzette, de rechtbank van koophandel een nieuwe termijn van uitstel zou kunnen toestaan. Deze maatregelen zouden zeker een blijk geven van voorzichtigheid en menselijkheid, dat niet alleen aan de debiteuren, maar ook aan de crediteuren, die toch zelf op hun beurt weer van anderen debiteuren zijn, ten goede zou komen. In ieder geval zouden bij deze wijze van liquidatie zij, die wissels geëndosseerd hebben, geheel buiten spel moeten blijven, al was het alleen maar daarom dat hij, die op de vervaldag de wissel behoorde aan te bieden, daartoe dikwijls in de praktische onmogelijkheid heeft verkeerd. In deze wordt het voorbeeld der Engelse bank gevolgd, welke de verantwoordelijkheid der endosseerders heeft vrijgelaten.

De Brusselse Kamer becijfert het verlies dat de Belgische portefeuille na opheffing van het moratorium zal lijden op 70 tot 75 miljoen frank, welke de Nationale Bank zou kunnen delgen, indien de staat afstand zou willen doen van zekere rechten, die hij op de bankoperaties heeft. Deze rechten zijn een vierde van de winst boven 4 procent op het bankkapitaal, een vierde percent per haljaar over de gemiddelde biljettenomloop boven 275 miljoen en de inkomsten spruitend uit discontering en belening boven 3 ½ procent. Deze drie posten hebben aan de staat in 1913 bijna zestien miljoen frank opgebracht, maar de duurte van het geld zal deze som aanzienlijk vermeerderen. Wil de staat daarvan afstand doen, dan zullen de verliezen, voortkomend uit het buiten verantwoordelijkheid stellen der endosseerders, gedekt worden.

Vervolgens zal de rentestandaard van 5 ½ procent, welke ingesteld werd bij invoering van het moratorium dat, naar men toen meende, niet van lange duur zou zijn, verminderd moeten worden, waar het

disconto van 6 procent op 3 augustus tot 4 procent, gedaald is en de bankkredieten 3 procent rente vragen.

Dit zijn in grote lijnen de zeer belangwekkende raadgevingen, welke de Brusselse Kamer bij een mogelijke opheffing der moratoire bepalingen meent te moeten voorstellen; het enige wat men hun zou kunnen verwijten is dat zij wel wat te weinig met de praktijk rekening houden en van het standpunt uitgaan, dat eenieder bij het weigeren van de betaling van zijn wissels op de vervaldag te goeder trouw is, hetgeen zeer zeker bij een groot aantal der betrokken personen niet het geval is.

Dat de Brusselse Kamer dit zelf gevoeld heeft, blijkt niet uit haar rapport, maar wel uit een antwoord, dat zij gegeven heeft aan de Duitse commissaris-generaal bij de banken. Deze had aan de vertegenwoordigers der voornaamste kamers van koophandel uit België de volgende vragen gesteld:

1° kan opheffing van het moratorium spoedig geschieden en welke zijn de wijzigingen, die aan de herstelde betalingswijze moeten aangebracht worden?

2° moeten er bijzondere rechtbanken worden ingesteld om de kwesties, welke over de opheffing kunnen rijzen, op te lossen?

Op de eerste vraag werd, geheel in de lijn van bovenstaande uiteenzettingen, geantwoord dat plotselinge opheffing van het moratorium een ware ramp zou betekenen. Maar – voegt het antwoord er aan toe – een wijziging der bestaande bepalingen zou nuttig zijn, wanneer er een werd toegevoegd, die debiteuren, welke kunnen betalen, zou verplichten de onvoldane op hen getrokken wissels te betalen.

Op de tweede vraag antwoordden de kamers, dat huns inziens de handelsrechtbanken, zoals deze nu werken, voldoende schijnen.

Uit dit alles blijkt wel dat de vraag der handhaving of opheffing van het moratorium in België er een is, welke niet zo gemakkelijk op te lossen zal zijn.

Het Belgische gezantschap in Den Haag zendt ons de tekst van de verklaring der Belgische regering, ter logenstraffing van de van Duitse zijde tegen België ingebrachte beschuldiging, dat dit land zijn eigen onzijdigheid geschonden heeft, door vóór de oorlog een militaire overeenkomst met Engeland te sluiten.

Wij hebben uit Franse bladen in ons vorig avondblad daaruit het voornaamste reeds ontleend en ook het antwoord van de Norddeutsche Allgemeine Zeitung is daarin opgenomen.

Donderdag 11 maart 1915 – avondeditie

Een Engels vliegtuig in Zeeuws-Vlaanderen.

Uit Oostburg meldt men ons:

Een Engels vliegtuig heeft gisteren namiddag in de Elisabethpolder, onder de gemeente Biervliet, een noodlanding gedaan.

In het vliegtuig zaten de kapitein der artillerie François Edward Fryer en de tweede luitenant Geoffey Hugh Eastwood, van het vliegerskorps.

Volgens hun opgave waren zij 's morgens om half zes nabij Ieper opgestegen en eerst over het oorlogsveld gevlogen. Daarna waren zij door het mistige weer uit hun koers geraakt.

Toen hun benzinevoorraad op raakte, en zij voorzagen, vermoedelijk verplicht te zullen zijn in de Duitse linie te dalen, besloten zij te trachten de Nederlandse grens te bereiken.

De beide Engelse officieren zijn geïnterneerd en worden vandaag naar Groningen overgebracht.

Belgische vluchtelingen.

Vanwege het beheer van spoorwegen, posterijen en telegrafen van de Belgische staat zullen aanstaande maandag te Leiden en in Den Haag en aanstaande dinsdag te Nunspeet betalingen over de maand januari plaats hebben.

De Duitse soldaat F. D. K., die in het begin van augustus voor Luik ernstig werd gewond, en na een verblijf van enige weken in een ziekenhuis aldaar op eigen dringend verzoek naar Maastricht is vervoerd, is hedenmorgen op Calvarienberg aldaar overleden.

Berlijn, 11 maart. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier van heden:

Een Engelse vlieger heeft op Menen bommen geworpen. Succes had hij slechts met een bom waardoor 7 Belgen gedood en 10 gewond werden.